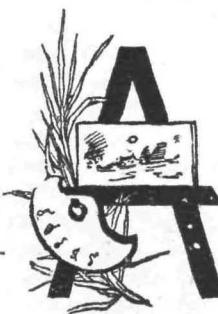

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΣ „ΤΕΧΝΗ“

ΝΤΙΚΤΥΠΟΣ της Διαρκοῦς Καλλιτεχνηγ. Έκθέσεως ἀγένυψη μία ὁμάδας καλλιτεχνῶν. Ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τέχνη» ἡγάθησαν καὶ διωργάνωσαν ἔκθεσιν ἴδιων ἔργων, ἐν τῇ αἰθουσῇ τοῦ «Ἐλευθέρου Τύπου». Οἱ καλλιτέχναι αὐτοὶ εἰνε 1, οἱ ζωγράφοι Π. Βυζάντιος, Σ. Καντζίκης, Λ. Κογεβίνας, Ν. Λύτρας, Κ. Μαλέας, Ν. Ὁθωνίος, Κ. Παρθένης, Ο. Περβολάρης, Φ. Στεφανόπουλος, Π. Τριανταφυλλίδης, Ο. Φωκᾶς καὶ οἱ γλύπται κ. κ. Γρ. Ζευγώλης καὶ Μ. Τόμπρος. Συγκεντρώσαν 137 ἔργα, ἐκ τῶν ὅποιων ὅμως δὲλγά εἰνε τὰ διὰ πρώτην φρογάν ἐπειθείμενα. Δύναται ἡ ἔκθεσις τῆς ὁμάδος νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔκθεσις ἱερωτερική. «Ἐνας σετεσιονισμός ἐπικρατεῖ καὶ—ἐπόμενον—ἔνας ξενισμός. Γενικῶς δικυρισχῶν ὅχι μόνον λόγῳ ἀριθμοῦ ἔργων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν ἑλληνικότητα εἰνε δ. κ. Ὁθωνίος. Ἀντάρται τῆς τέχνης εἰνε δύο, παράδοξοι διὰ τὴν τεχνοτροπίαν, δ. κ. Παρθένης κατὰ πρώτιστον λόγον, δ. κ. Κογεβίνας κατὰ δεύτερον. Ποιητικῶς δ. κ. Μαλέας. Ὁ κ. Βυζάντιος δικυρισχεῖ. «Ο κ. Λύτρας δικυρισχεῖ προσωπογράφος τῆς ἔκθεσεως. «Ο κ. Περβολάρης μὲ τὰ σκίτσα του διὰ πρόσωπος τῆς ἑλαιφρᾶς ζωγραφικῆς—κατὰ τὸ ἑλαιφρᾶς φιλολογίας. «Ο κ. Τριανταφυλλίδης, δικυρισχεῖ προσωπογράφος. Οἱ ἄλλοι ἵπαλοι εἰνε ἄξιοι λόγου. Αἱ «Ἀνεμότρατες» σκληρότατον. Οἱ «Χωρικοί» πλήρεις ἀσφίας.

❖

Μόλις εἰσερχόμεθα εἰς τὴν αἵμοισαν ἵπαρχει ἔνας κακοφριασμένος καὶ τεμπέλης Κέρθερος—ένα ἀσχημό σκυλί, εἰς μίαν στύσιν ἀντιασθητικήν. Εἰνε ἔργον τοῦ κ. Καντζίκη. Δυστυχῶς καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων του δὲν εἰνε κανένες ἄξιοι λόγου. Αἱ «Ἀνεμότρατες» σκληρότατον. Οἱ «Χωρικοί» πλήρεις ἀσφίας.

«Ο κ. Κογεβίνας ἐκθέτει διὰ τετάρτην ἡ πέμπτην φρογάν τὴν Σαντορίνην, ἡ ὅποια μὲ τὸ κτιπητὸν κρόμμα καὶ τοὺς ἀκατεργάστους ὄγκοις τῆς ὡς ἐν βάρος ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ θεατοῦ μαξὶ μὲ τοὺς βράχους τῆς Παλαιοκαστρίτοις. «Ἐνας μικρότερος πίναξ τῆς Σαντορίνης εἰνε πολὺ προτιμώτερος. Τὸ «Πεύκο» ξενικότατον. «Ἡ Μονή τοῦ Μεγάλου Σπιγλαίου» καλή, ὡς καὶ τὸ ἵπ’ ἄρ. 24 τοπεῖον Κερκύρας τὸ βρεχόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἐνῷ ἀντιθέτως τὸ ὑπ’ ἄρ. 29 οὐδεμίαν δίδει ίδεν τῆς ποιητικῆς τίχου.

«Ο κ. Λύτρας εἰς δύο προσωπογραφίας συναδέλφων τοι, τοῦ κ. Βυζαντίου καὶ τῆς δεσποινίδος Χόρς, παρέχει δύο δείγματα ὀληγμητῆς τέχνης. «Ο κ. Βυζάντιος, δλόσωμος, εἰνε ἔπιμος νὰ σᾶς χαιρετίσῃ. «Ἡ δ. Χόρς πλήρης ζωῆς καὶ ἐκφράσεως, ἀλλὰ τὰ δάκτυλα τῆς δεξιᾶς χειρὸς διατί νὰ εἰνε χωρισμένα εἰς τρόπον, προκαλούντα σκόλια; Καὶ τὸν ἔαυτόν του δὲν παρέλειψε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ διὰ μᾶς αὐτοπροσωπογραφίας πολὺ καλῆς, ησις ἐπιμήθη μάλιστα δι’ ἀγορᾶς ὑπὸ τοῦ κ. Ιακωβίδου. Τὰ τρία αὐτὰ ἔργα ήσαν ἀρκετά διὰ γὰρ ἐπιμήθη διαφοράς καλλι-

τέχνης. Διατί νὰ παραμέσῃ τὰ «Κογκύλια», τὰ δποῖα οὐδὲν ἀπολύτως ἐκφράζουν καὶ τὰ δύο σκίτσα;

«Ο κ. Ὁθωνίος παρουσιάζει ἵκανὸν μέρος τῆς παραγωγῆς του, ὀρκετὰ πλούσιον καὶ ποικίλον. Κυριαρχεῖ τὸ γρωστὸν «Τάσμα» ἀπὸ τὰ καλλίτερά του. Τὸ Θέρος, εἰνε ποιητικά τατος καὶ ἐκφραστικῶτας πίναξ. «Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων του, τῶν ἴμπρεσοιστικῶν, πρωτεύει τὸ «Ποτάμι». «Ο κ. Ὁθωνίος εἰνε διεργαστικοὶ τῶν ἐκθετῶν, ἀφοῦ πέντε ἔργα του ἥγοράσθησαν,

«Ο κ. Κ. Παρθένης εἰχε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκθέσην καὶ ἔκτοτε ἔξιηρανίσθη. «Εμάναζεν εἰς κάποιαν ἔσοχὴν τῆς Κερκύρας» εἰχε σχεδὸν λησμονηθῆ, καὶ δι’ αὐτὸν ἥθελησε νὰ μᾶς ἀφυπνίσῃ μὲ μεγάλους, πολυχρόμους καινοφανεῖς, περιέργους πίνακας. Εἰς τὰ γύρω ἀλλὰ ἔργα ἀποτελεῖ μίαν ἀγίθεσιν, μίαν, θὰ ἔλεγε τις, κραυγήν, ἡ δούσια διόλου παραδόξου ὃν ἔξελήρθη ὡς παραφωνία. Τὰ ἔργα του δὲν εἰνε γένε· δ. κ. Παρθένης, διοποῖος ἔζησεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ Παρίσι, εἰνε διπότος ἵστος «Ἐλλην ζωγράφος, διοποῖος ἐνημερήθη εἰς τὸν ἴμπρεσοινισμόν, σκεπτικισμόν, συμβολισμόν. Τὰ ἔργα του, ἐπηρεασμένα ἀπὸ τὸν Χόλδερ, εἰνε μαλλιάρα. Δὲν δείκουν διτι φαντάζεται. Διότι ἡ φαντασία παιᾶζει μεγάλον ρόλον εἰς τὰ ἔργα τὰ συμβολικά, τὰ δοποῖα ὑπῆρχεν οἱ πρόδρομοι τῶν φυτοψικιστῶν φρειοπληξιῶν. «Ἐκ τῶν ἐνιέα πινάκων του ὑπερέζει εἰς, δ. «Ἐναγγελισμός», καλλιστος καὶ ὡς ἰδέα καὶ ὡς ἐκτέλεσις. «Ἔχει ἄλλος τε καὶ τίτλον ἐπιβολῆς, διότι ἐπιμήθη διὰ πρώτου βραβείου εἰς τὴν Ημισινήν ἔκθεσιν τῆς «Art religieuse» τοῦ 1911. Κατὰ δεύτερον λόγον τὸ «Τριανταφυλλίνιο καιπαναριό» μὲ ἀριθμούκοντον χρωματισμῶν γλυκύν. Διὰ τὰ ἄλλα ἔργα του τί νὰ γράψῃ κανές; Χρειάζεται ἔνας σχόλιαστής διὰ γὰρ ἔξηγή της τέλουν νὰ εἰποῦν τὰ ἀσαφῆ αὐτά, κτιπητά, ἀσχεδίαστα καὶ ασκευάσματα. Λέγεται αὐτὸν πρωτοτυπία, εἰνε τέχνη, καλαισθησία; Τὸ «Τραγούδι», δ. «Πευκόφυτη πλαγή» μὲ φιγούρες ποῦ προκαλοῦν τὸ μειδίαμα, τὸ «Πεῦκο», τὸ «Πράσινο βράδυ». δ. «Λίμνη» μὲ τὰ στίγματα τὰ ὑπενθυμίζοντα τοὺς καταστίκτους καταδίκους, μᾶς κάμνουν νὰ ἀπομακρυνθῶμεν δύον τὸ δυνατόν ταχύτερα. Λογικώτερος εἶνε εἰς τὰ σχέδια του. «Ο «Χάρος»—μία δωραῖα ἀρχαῖκη κεφαλὴ—εἶνε πολὺ καλὸν σχέδιασμα καὶ εὐλόγως ἥγοράσθη διὰ τὸ ἐπουγεῖτον τῆς Συγκοινωνίας. Καὶ ἔτι σκίτσο γηινοῦ αὐτοῦ παιδός, χαριέστατον.

«Ο κ. Μαλέας μετά τὴν ἐν τῷ «Παργασσῷ» συγκήν του ἔκθεσιν, δὲν εἰχε βέβαια νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τίποτε νέον. Μοῦ φαίνεται μάλιστα διτι δὲν ἔκαμε καὶ καλὴν ἐκλογὴν τῶν σταλέντων ἔργων του. Τὰ «Συνδουπώματα» μὲ τὴν γεροντικήν δυάδα εἰνε τὸ παλλίτερον. «Η Ἀκρόπολις, δ. κεντητή, εἶνε γενικά. «Ἐξακολούθει καὶ ἔειδος ἐκκλησίας τὰ δύο σκέπτικα καὶ εὐλόγως ἥγοράσθη διὰ τὸ ἐπουγεῖτον.

«Ο κ. Βυζάντιος ἐκθέτει ἐπτὰ ἔργα, φέροντα διλα τὴν σφραγίδα τῆς ιδιορρύθμου, τῆς λεπτῆς, τεχνικῆς, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἑκκαντικῆς τεχνοτροπίας του. Τρία ἔργα του. δ. προσωπογραφία τῆς δεσποινίδος L.F. δικαίουτα φωτισμένη καὶ δ. ἀντιθέτως σκιερά Μελλαγκολική, προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον. «Ἐλπίζομεν εἰς προσεκτή ἐμφάνισιν διμεταπλούσια σκέπτης τῆς Αθηναϊκῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν λείπει η γάρις καὶ δ. κίνησις.

«Ο κ. Φωκᾶς διατί εἴλεισε μέρος εἰς τὴν ἔκθεσιν;

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

“Ανεξήγητον! ”Εχει τόσφ καλήν φήμην, ώστε νύ μὴ παρίσταται άνάγκη έμφανίσεων, διαν δὲν ἔχῃ τίποτε ἄξιον τῆς φήμης του νὰ προσυστάζῃ. Μόνον τὸ ὑπ’ ἀριθ. 133 τοπεῖν τῆς Σινάϊς, παιλιὸν καὶ αὐτό, ἡμπορεῖ νὰ ἀξιωθῇ μνείας.

Ο κ. Τριανταφυλλίδης, φρειδιόλος, ἐκδέτει μόνον τρία ἔργα, ἐκ τῶν δύοιν τὴν προσωπογραφία τῆς δεσπ. Χ.Β. ὡς σχέδιον καὶ ὡς χρώμα εἰνε κάλλιστον.

Ο κ. Περιβολαράκης εἰς ἔνδεκα σκίτσα, ἄγεν βέβαια μᾶξιστον, ἀλλ’ ἀφετά καρακτηριστικά, δεικνύει προοδευτικήν τάσιν. Ξεχωρίζουν τὸ σκίτσο ἀπὸ τὸ Φάληρον, τὸ Μελτέμι καὶ ἡ Τουαλέττα.

Ο κ. Στεφανόπουλος ἐκδέτει τὰ χειρότερα ἔργα. “Υπερβολικὸς εἰς ἀσύρειαν. Ἀρθονία χρώματος, κατὰ στρώματα, καὶ τίποτε ἀλλο. Ἐνῷ εἰμπορεῖ νὰ ἔργασθῇ καλλιτεχνικῶς, κάνεται εἰς νεωτεριστικάς τεχνοτροπίας, αἱ δύοιν ἐκμιηδενίζουν κάθε τεχνικὴν ἀγτίληψιν. Σχετικῶς ἡ «Βοῦλα» εἶνε ἀνεκτή.

¶

Οἱ δύο καλλιτέχναι οἱ δύοιν ἀντιπροσωπεύουν τὴν γλυπτικήν, εἰνε ἐκ τῶν μᾶλλον διακρινομένων νέων. Ἀλλὰ μόνον ὁ κ. Τόμπρος μᾶς παρουσιάζει νέαν καὶ ίκανοποιητικὴν ἔργασίαν. Ἡ προτομὴ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, εἰς δὺν καὶ ἀνήκει αὐτῇ, εἰνε ἐκφραστική, ἔχει ζωήν, τεχνικότατα εἰδογασμένη. Ἡ τοῦ ἀειμνήστον Σαμιάρα, προφορισμένη γύνη στημῆ ἔξωθεν τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου, τὸν ἐμφανῆς ενεργεον ἵσως, ἀλλὰ διασώζει τὴν συμπαθῆ φυσιογνωμίαν του· ἰδίως ἀπὸ τοῦ πλαγίου δυοιάζει πολύ. Ἡ ἡμοποιός Ἐλένη Κομπότη πρέπει νὰ εἴνετο πολὺ εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸ δυοιώματα της. Τὸ «δοκίμιον στὴν τέχνη» ἡ μόνη γλυπτικὴ σύνθεσις εἰς τὴν ἔκθεσιν—δεικνύει ὅτι καὶ πρὸς εὐρυτέρους ὅρίζοντας ὁ κ. Τόμπρος εἴνε ίκανὸς νὰ ἀτενίζῃ.

Ο κ. Ζευγώλης ἀπέτυχεν εἰς τὴν προτομήν του κ. Ηρωθυπουργοῦ, τὴν γενομένην κατὰ παραγγελίαν διὰ τὴν Λέσχην τῶν Φιλελευθέρων. Ἡ καινοτομία ἀλλώς τῆς διοπτροφορίας ἐν τοῖς γλυπτικοῖς ἔργοις, αἰσθητικῶς εἴνε λίαν ἀμφισβητήσιμος. Τὸ ἄγαλμα τῆς κ. Μ. Φραντζῆ καὶ πάλιν μετεκομίσθη. Ὁ καλλιτέχνης δὲν ἀποκωδῷσται ἀπὸ τὰς ἐγχρωμούς παστελίνας του, τὰς δύοιας διακρίνει ἡ ισχύντης. Μία πανύψηλος Ἀτθήνης εἴνε ἡ ὀραιοτέρα εἰς αὐτῶν.

Οἱ συμπαθεῖς καλλιτέχναι οἱ ἀποτελέσαντες τὴν δυμάδα, ὡς μανθάνωδὲν ἔχουν προσβληθῆ ἀπὸ αὐταρχισμόν. Θὰ λάβουν μέρος καὶ εἰς ἄλλας ἐκθέσεις, διαν δὲ ἐπαναλάβουν τὴν ιδικήν των θα δεχθούν καὶ ἄλλων συναδέλφων ἔργα. Αὐτὸς σημαίνει ὅτι...οἱ διαδισταὶ τῆς τέχνης δὲν εἴναι μόνον καλλιτέχναι, ἀλλὰ καὶ...ἄνθρωποι, καὶ δὴ ἔξυπνοι ἄνθρωποι.

Β. ΜΠΟΚΑΤΣΙΑΜΠΗ

Ο συμπαθῆς ὡς ἀνθρώπος καὶ ὡς καλλιτέχνης κ. Β. Μποκατσιάμπης διστὶς ἐπὶ εἰκοσαετίαν διόπληρον συνεχῶς μᾶς ἔχαρισε, ἀληθινὰς ἀπολαύσεις μὲ τὴν ποιητικήν, τὴν πιστήν, τὴν δύνασιν καλλιτεχνικήν

ἀπεικόνισιν τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως, ὅχι μὲ ἔξωφρενισμούς, ἀλλὰ μὲ μίαν αἰσθητικὴν βαθυτάτην, ἔξακολουθητὴν ἐργαζόμενος, μὴ ὑστερήσας καὶ ἐφέτος εἰς ἐκλεκτὴν παραγωγήν. Ἡ δεκάτη τετάρτη ἐτηγίσα τὴν παρουσίαν τοῦ μᾶς παρουσιάζει δῦ δέργα, ἐκ τῶν δύοιν τὰ 23 δύως νέα. Εἶναι τόσον γιωστὴ ἡ λεπτότης καὶ ἡ τέχνη μὲ τὴν δύοιν ἔργαζεται ὁ κ. Μποκατσιάμπης, ἀληθινὸς μύστης τῆς φύσεως, ἡς ἀποτυπώνει τὰς θελητικοτέρας ἀπόψεις, ὥστε νὰ περιττεύῃ ἡ λεπτομερής τῶν ἔργων του περιγραφή. “Ολα ἔχουν τὴν σφραγίδα μᾶς λεπτοτάτης τέχνης. Ἐξαιρετικὴ ἐν τούτοις μνεία πρέπει γά γίνῃ διὰ τὸ «Φινιόπωρον» μεγάλον πίνακα ποιητικότατον, τὴν «Δύσιν», τὸ «Καλαφάτισμα», τὰ «Πεῦκα τοῦ Ἀμαρουσίου» καὶ διὰ μίαν Φαληρικὴν ἀποψιν. Ἐκ τῶν νεωτέρων πινάκων του οἱ περισσότεροι ἔχουν φιλοτεχνηθῆ ἐις τὴν Κοστέλλαν.

Ἡ ἐκτίμησις τῶν φιλοτέχνων πρὸς τὸν ἀριστον καλλιτέχνην ἔξεδηλώθη καὶ πάλιν ζωηρά, διότι δέκα καὶ ἐννέα ἔργα ἐπωλήθησαν, ἀγορασθέντα νπὸ τῶν κιριῶν Εὔταξία, Δενδρινοῦ, Σκένεδερ, τῆς καλλιτέχνηδος δεσπ. Γεωργῆς καὶ τῶν κ. κ. Γ. Βούρου, Ι. Καρούσου, Κιμ. Τριανταφύλου καὶ Δ. Καλογροπούλου.

Σ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

Ἡ δεσπ. Σοφία Λασκαρίδου εἴνε ἡ πρώτη καὶ ἔως τῷρα ἡ μόνη Ἑλληνίς τοπειογράφος. Ἡ σχολήθη εἰς δύλα σχέδον τὰ εἰδη τῆς ζωγραφικῆς—μερικὰ σχέδια μὲ τὴν πένηναν εἴνε καλλιτεχνήματα—ἀλλ’ ἡ εὐδοκίμησίς της εἴς τὸ τοπεῖον εἴνε ἀναμφιστήτητος. Μὲ ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν τέχνην, μὲ εύσυνειδησίαν, ἀκαταπάτητος, παρουσιάζει εἰς τὸ ἐν Καλλιθέᾳ ἔργαστηριον τῆς διόπληρης ἔκθεσιν ἐξ 140 ἔργων, ποικιλωτάτων, εἰς χρωματισμούς, εἰς συνθέσεις καὶ εἰς ἀπεικονίσεις τῆς φύσεως, Ἐλληνικῆς καὶ ἔνης. Ἡ ἔργασία της, συγκεντρωμένη, ἀποδεικνύει ἔνα ἐκλεκτὸν τέλαντον, τὸ δύοιον ἡρέμα ἀλλ’ ἀσφαλῶς ἔξελιχθεν, τὴν κατατάσσει ἥδη εἰς τὴν πρώτην γραμμήν μεταξὺ τῶν ζωγράφων μας.

Τρία τοπεῖα τῆς Βρεττάνης, ἡ Παρισινή συνεργασμένη ἡμέρα καὶ ἐν ἀντιθέσει φωτὸς ἡ Παλλαὶ Παρισινή γέφυρα, δύο ἀπόψεις τοῦ περιφήμου ἥδη καταστάντος Μάργη, δύο περιεργότατοι πίνακες τῆς Βενετίας, οἱ ἀπτοὶ—καὶ ἡ βάρκες τοῦ Αίγαδο—εἴνε οἱ ὠραῖοτεροι, ἐκ τῶν ἀπεικονιζόντων τὴν ἔνην φύσιν.

Οἱ Ἑλλητικοὶ πίνακες μᾶς δίδουν ἀλλοίαν εγγύτωπων, δεικνύοντες μίαν ἐπιμελήν σπουδὴν εἰς τὴν διαφορετικὴν δύλως ἀτμόσφαιραν καὶ εἰς τὴν λεπτότητα τοῦ χρωματισμοῦ. Αἱ ἀπόψεις τῆς Τήγου, τοῦ Πόρου, τῶν Καλαβρώνων, τῆς Αἰδηψοῦ εἴνε δραϊδαταῖ, διποτὶς ἐπίσης ἡ Εὔμορφη Ἐκκλησία, ἡ Κόκκινη θύρα, ὁ Ἀγγιναδόκηπος. Ἐκ τῶν συνθέσεών της τὰ «Νέα τῆς γειτόνισσας» καὶ τὸ «Νυχτέρι» εἴνε τεχνικότατα εἰργασμένα, ἀνώτερα δ’ ὅλων διόπληρος πίνακες «Ἐμπρός εἰς τὴν θεμάτωραν» μελέτη μᾶς γυμνῆς ζωρευτρίας, μὲ θαυμασίας ἀνταγωνιστικής διπλού φωτός. Εἶναι ἔργον ἐπὸ πᾶσαν ἔποιφν ἄριστον.

